

Vejledning om leniency- programmet i konkurrence- loven (bøde- og sank- tionslempelse)

Januar 2022

Vejledning om leniencyprogrammet i konkurrenceloven (bøde- og sanktionslempelse)

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen

Carl Jacobsens Vej 35
2500 Valby
Tlf.: +45 41 71 50 00
E-mail: kfst@kfst.dk

Online ISBN 978-87-7029-766-0

Vejledningen er udarbejdet af
Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen.

Januar 2022

Indhold

Kapitel 1	4
Indledning	4
Kapitel 2	5
Hvordan ansøger jeg om leniency?	5
Kapitel 3	6
Hvad er et kartel?	6
Kapitel 4	7
Karteller er forbudte	7
Kapitel 5	8
Hvad betyder leniency?	8
Kapitel 6	9
Hvorfor kan man søge om leniency?	9
Kapitel 7	10
Slip for bøder og/eller fængselsstraf	10
Kapitel 8	11
Få bøden og/eller fængselsstraffen nedsat	11
Kapitel 9	13
Samarbejdsforpligtelse	13
Kapitel 10	14
Beskyttelse mod selvinkriminering	14
Kapitel 11	15
Praktiske forhold i ansøgningsprocessen	15
Kapitel 12	19
Forløbet af en sag	19

Kapitel 1

Indledning

Det er en grov overtrædelse af konkurrenceloven at deltage i et kartel, og det kan føre til høje bøder og fængselsstraf.

Virksomheder, der deltager i et kartel, kan ifalde bøder på adskillige millioner.

Direktører, bestyrelsesmedlemmer og ledende medarbejdere, der deltager i et kartel, kan straffes med bøder og fængsel i op til 6 år.

Leniencyprogrammet giver mulighed for at få sanktionen nedsat eller helt at slippe for bøder og/eller fængselsstraf for at have deltaget i et kartel. For virksomheder hedder ordningen *bødelempelse*, og for fysiske personer kaldes det *sanktionslempelse* (sanktionslempelse omfatter både fængsels- og bødestraf). Samlet kaldes ordningen for *leniency*.

Denne vejledning gennemgår, hvordan man ansøger om leniency for deltagelse i et kartel.

Kapitel 2

Hvordan ansøger jeg om leniency?

En ansøgning om leniency kan indgives på mail til Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen eller på et møde med styrelsen.

Kontakt en af styrelsens ansvarlige for leniencyprogrammet for karteller – enten for at indgive en ansøgning eller for at få råd og vejledning, hvis det overvejes at indgive en ansøgning:

- » Kontorchef Stefan Kobbernagel, tlf. 4171 5190, mail stko@kfst.dk
 - » Chefkonsulent Maria Wegener-Petersen, tlf. 4171 5196, mail mwp@kfst.dk
 - » Chefkonsulent Anita Vedsø Larsen, tlf. 4171 5079, mail avl@kfst.dk
-

Kapitel 3

Hvad er et kartel?

Et kartel er en ulovlig aftale, der begrænser konkurrencen mellem konkurrenter.

Et kartel kan fx være en aftale om:

Priser

- » Købs- eller salgspriser, minimumspriser eller prisforhøjelser
- » Rabatsatser eller forbud mod rabatter

Begrænsning af produktion eller salg

- » Hvad eller hvor meget den enkelte deltager i kartellet må producere eller sælge

Markedsdeling

- » Opdeling af markedet
- » Kundedeling

Tilbudskoordinering

- » Koordinering af tilbud i forbindelse med et udbud eller en licitation
-

Kapitel 4

Karteller er forbudte

Kartelaftaler fører ofte til højere priser og færre valgmuligheder for forbrugerne. Deltagelse i et kartel er en grov overtrædelse af konkurrenceloven, og det kan føre til høje bøder og evt. fængselsstraf. Konkurrencebegrænsende aftaler – og såkaldt samordnet praksis – mellem virksomheder er forbudte efter § 6 i konkurrenceloven og artikel 101 i EUF-traktaten.

Virksomheder, der deltager i et kartel, kan ifalde høje bøder på flere millioner kroner.

Ledende medarbejdere og bestyrelsesmedlemmer kan også blive pålagt at betale bøder på flere hundrede tusinde kroner. Hvis de pågældende indgår i en kartelaftale eller opfordrer til eller på anden måde medvirker til en kartelaftale, kan de også blive straffet med fængsel. Kartelvirksomhed kan i grove tilfælde straffes med halvandet års fængsel. Ved særligt skærpende omstændigheder kan straffen stige op til seks års fængsel.

Selvom en person eller en virksomhed har deltaget i et kartel, giver konkurrenceloven mulighed for at opnå leniency og derved enten helt slippe for bøder og/eller fængselsstraf eller få bøden eller fængselsstraffen nedsat.

Kapitel 5

Hvad betyder leniency?

Adgang til leniency giver mulighed for at få nedsat sanktionen eller helt at slippe for bøder og fængselsstraf for at have deltaget i et kartel.

For virksomheder hedder ordningen *bødelempelse*, og for fysiske personer kaldes det *sanktionslempelse* (sanktionslempelse omfatter både fængsels- og bødestraf).

Leniency er en samlet betegnelse for bødelempelse og sanktionslempelse.

Det er kun den første virksomhed/person, der søger om leniency, som helt kan blive fritaget for bøde og/eller fængselsstraf – se mere herom nedenfor. Efterfølgende ansøgere kan således alene få sanktionen nedsat. En ansøgning om leniency fra en virksomhed omfatter automatisk nuværende og tidligere bestyrelsesmedlemmer, ledende medarbejdere og andre ansatte.

På det tidspunkt, hvor en person eller virksomhed søger om leniency, vil ansøgeren normalt ikke vide, om der er andre ansøgere, herunder hvilken plads den pågældende har i køen af ansøgere.

Konkurrencesager mod virksomheder håndteres af Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen og kan føre til civile bøder, mens det er National Enhed for Særlig Kriminalitet (NSK), der varetager strafforfølgningen af fysiske personer. Da leniencysager ofte omfatter både virksomheder og fysiske personer, er der et nært samarbejde mellem NSK og Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen i leniencysager.

Kapitel 6

Hvorfor kan man søge om leniency?

Muligheden for at søge om leniency har til formål at lette afsløringen af karteller og at mindske lysten til overhovedet at deltage i et kartel. Leniency har en stor præventiv effekt, da ordningen giver en højere opdagelsesrisiko for karteldeltagere. Det skyldes, at alle virksomheder har mulighed for at henvende sig til Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen med oplysninger om et kartel, de har deltaget i, og søge om leniency.

Kapitel 7

Slip for bøder og/eller fængselsstraf

Følgende betingelser skal være opfyldt for **helt at slippe** for bøder og/eller fængselsstraf:

- » Ansøgeren er den første, som henvender sig til Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen med oplysninger om kartellet.
- » Ansøgerens oplysninger fører enten til, at Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen kan gennemføre en kontrolundersøgelse i forbindelse med kartellet, eller det kan på baggrund af ansøgningen fastslås, at forbuddet mod karteller er overtrådt.
- » Ansøgeren afslører sin deltagelse i kartellet.
- » Ansøgeren ophører senest straks efter ansøgningens indgivelse med at deltage i kartellet¹.
- » Ansøgeren har ikke ødelagt, forfalsket eller skjult beviser vedrørende kartellet.
- » Ansøgeren har ikke afsløret ansøgningen over for andre.
- » Ansøgeren har ikke tvunget andre til at deltage i kartellet.
- » Ansøgeren samarbejder oprigtigt, fuldt ud, permanent og hurtigt under hele sagen (se nærmere om samarbejdsforpligtelsen nedenfor).

Både virksomheder og personer kan søge om fritagelse for sanktioner. Det afgørende er, at ansøgeren er den første, og at ansøgeren giver Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen de angivne oplysninger om et kartel.

Ansøgerens oplysninger skal enten føre til, at Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen kan foretage en kontrolundersøgelse, eller det skal være muligt at fastslå, at forbuddet mod karteller er overtrådt. Samtidig skal de øvrige krav også være opfyldt.

Selvom Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen evt. allerede har gennemført en kontrolundersøgelse, er det altså stadig muligt at indgive en ansøgning om at slippe for sanktioner. Da styrelsen i et sådant tilfælde allerede kender til kartellet, er det her et krav, at ansøgeren giver oplysninger, som gør det muligt at konstatere en overtrædelse af forbuddet mod karteller, som det ikke ville være muligt at konstatere uden ansøgerens oplysninger. Det betyder fx, at oplysningerne skal være mere detaljerede end de oplysninger, som styrelsen allerede er i besiddelse af på tidspunktet for ansøgningens indgivelse.

¹ Der kan undtagelsesvis være tilfælde, hvor ansøgeren bør fortsætte i kartellet i en passiv rolle, således at de øvrige karteldeltagere ikke fatter mistanke om, at der er indgivet ansøgning om leniency, og således at Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens indledende undersøgelser af sagen ikke risikerer afsløring. En sådan fortsat passiv deltagelse i kartellet forudsætter forudgående aftale herom med Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen.

Kapitel 8

Få bøden og/eller fængselsstraffen nedsat

Hvis ansøgeren (enten en virksomhed eller en fysisk person) ikke er den første i et kartel, som henvender sig til Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, behandles ansøgningen automatisk som en ansøgning om nedsættelse af sanktionen. Det gælder, uanset om den sanktion, der senere kan komme på tale for deltagelse i kartellet, er en bøde eller en fængselsstraf. Der gælder dog lidt forskellige regler for nedsættelse af henholdsvis bøder og fængselsstraf:

Følgende betingelser skal være opfyldt for, at en bøde kan nedsættes:

- » De oplysninger, som ansøgeren giver om kartellet, skal indebære betydelig merværdi for myndighederne i forhold til de oplysninger, som myndighederne allerede er i besiddelse af.
- » Ansøgeren afslører sin deltagelse i kartellet.
- » Ansøgeren ophører senest straks efter ansøgningens indgivelse med at deltage i kartellet².
- » Ansøgeren har ikke ødelagt, forfalsket eller skjult beviser vedrørende kartellet.
- » Ansøgeren har ikke afsløret ansøgningen over for andre.
- » Ansøgeren har ikke tvunget andre til at deltage i kartellet.
- » Ansøgeren samarbejder oprigtigt, fuldt ud, permanent og hurtigt under hele sagens behandling (se nærmere om samarbejdsforpligtelsen nedenfor).

I disse tilfælde, hvor ansøgeren ikke er den første deltager i kartellet til at søge om leniency, kender Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen (og eventuelt NSK) allerede til kartellet. Det afgørende er derfor, at ansøgeren giver oplysninger om kartellet, som udgør en betydelig merværdi i forhold til de oplysninger, som myndighederne allerede er i besiddelse af.

Hvis der er tale om en ansøger, der er placeret som nr. 2 i rækken af ansøgere, kan der blive tale om en nedsættelse af bøden med 50 pct. af det beløb, som den pågældende ellers ville være blevet pålagt for sin deltagelse i kartellet. Det forudsætter som nævnt, at ansøgerens oplysninger indebærer en betydelig merværdi i forhold til de oplysninger, som myndighederne allerede har fået fra den første ansøger.

For ansøger nr. 3 kan bøden nedsættelse udgøre 30 pct., og for de efterfølgende kan bøden nedsættelse være op til 20 pct. I hvert enkelt tilfælde er det et krav, at den enkelte ansøger

² Der kan undtagelsesvis være tilfælde, hvor ansøgeren bør fortsætte i kartellet i en passiv rolle, således at de øvrige karteldeltagere ikke fatter mistanke om, at der er indgivet ansøgning om leniency, og således at Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens indledende undersøgelser af sagen ikke risikerer afsløring. En sådan fortsat passiv deltagelse i kartellet forudsætter forudgående aftale herom med Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen.

fremlægger oplysninger, der, set i forhold til de oplysninger, som myndighederne allerede er i besiddelse af, repræsenterer en betydelig merværdi.

Følgende gælder for evt. **nedsættelse af en fængselsstraf**:

Hvis ansøgeren ikke er den første i et bestemt kartel, der henvender sig til Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, og den straf, der eventuelt kan komme på tale for deltagelsen i kartellet, er en fængselsstraf, er det op til domstolene at afgøre, hvorvidt en medvirken til opklaring af sagen skal medføre en nedsættelse af straffen.

For at en nedsættelse af fængselsstraffen kan komme på tale, skal ansøgeren opfylde de samme betingelser, som gælder for nedsættelse af bøder.

Anklagemyndigheden vil under sagens behandling gøre gældende, at ansøgerens rækkefølge i køen af ansøgere bør indgå med betydelig vægt ved strafudmålingen. Ifølge forarbejderne til konkurrenceloven bør domstolene ved udmåling af fængselsstraffen skele til den ovennævnte graduering af rabatmuligheder for bødestraf, jf. konkurrencelovens § 23 e, stk. 4. Dermed tilstræbes ensartethed i gradueringen af nedsættelsen af henholdsvis bøder og fængselsstraf. Nedsættelse af fængselsstraffen sker i givet fald i medfør af reglerne om formildende omstændigheder i straffeloven.

Kapitel 9

Samarbejdsforpligtelse

Som anført oven for er det en betingelse for at opnå leniency, at ansøgeren samarbejder oprigtigt, fuldt ud, permanent og hurtigt med myndighederne under hele sagens behandling. Samarbejdsforpligtelsen indebærer, at ansøgeren skal opfylde følgende krav:

- » Ansøgeren skal straks forsyne Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen med alle relevante oplysninger og dokumentation vedrørende kartellet, herunder
 - » Navn og adresse på ansøgeren (hvis ansøgeren har et CVR- eller CPR-nummer, er det en god ide også at anføre dette, således at der ikke opstår tvivl om ansøgers identitet)
 - » Navnene på alle andre virksomheder i kartellet
 - » En detaljeret beskrivelse af kartellet, herunder de berørte produkter og berørte områder samt varigheden og arten af karteladfærden
 - » Oplysning om tidligere eller planlagte ansøgninger til konkurrencemyndigheder i andre lande eller til EU-Kommissionen
 - » Ansøgeren skal stå til rådighed for Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen med henblik på at besvare eventuelle forespørgsler, der kan bidrage til at fastslå omstændighederne
 - » Hvis ansøgeren er en virksomhed, skal ansøgeren stille direktører, ledere og andre ansatte til rådighed for interviews med Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen. Ansøgeren skal også gøre rimelige bestræbelser på at stille tidligere direktører, ledere og andre ansatte til rådighed for interviews med styrelsen
 - » Ansøgeren må ikke ødelægge, forfalske eller skjule relevante oplysninger eller dokumentation
 - » Ansøgeren må ikke afsløre sin indgivelse af ansøgningen eller noget af dens indhold, før Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har udsendt en klagepunktsmeddelelse i sagen, medmindre andet er aftalt
-

Kapitel 10

Beskyttelse mod selvinkriminering

På konkurrencelovens område gælder det EU-retlige selvinkrimineringsprincip for virksomheder, mens fysiske personer er omfattet af selvinkrimineringsprincippet efter retssikkerhedslovens § 10.

Beskyttelsen mod selvinkriminering indebærer, at både virksomheder og fysiske personer under visse betingelser har ret til at undlade at afgive oplysninger til Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen³.

Som anført oven for er det imidlertid en forudsætning for at opnå leniency, at ansøgeren under hele sagens behandling samarbejder fuldt ud med myndighederne og herunder afgiver alle oplysninger om kartellet til myndighederne. Hvis en leniencyansøger i henhold til bestemmelserne om selvinkriminering ikke ønsker at afgive oplysninger til myndighederne, vil der derfor være tale om et brud på samarbejdsforpligtelsen. Det vil betyde, at ansøgeren ikke opfylder betingelserne for at opnå leniency.

³ Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens vejledning om oplysningspligt og beskyttelse mod selvinkriminering kan findes på kfst.dk.

Kapitel 11

Praktiske forhold i ansøgningsprocessen

Ansøgningsprocessen omfatter en række praktiske forhold, der gennemgås nedenfor.

Hvem er omfattet af en ansøgning?

Når en fysisk person selvstændigt søger om leniency, gælder ansøgningen kun for den pågældende. En personlig ansøgning fra fx en ansat salgsmedarbejder i en virksomhed omfatter således kun den ansatte salgsmedarbejder – ikke virksomheden.

Når en ansøgning skal omfatte en virksomhed, skal den være indgivet af en person, der kan tegne eller repræsentere virksomheden – fx en direktør eller advokat – og vedkommende skal udtrykkeligt anføre, at det er virksomheden, som søger om leniency.

En ansøgning fra en virksomhed omfatter automatisk alle nuværende og tidligere bestyrelsesmedlemmer, ledende medarbejdere og andre ansatte. Leniency til en fysisk person, som er omfattet af en virksomheds ansøgning, forudsætter bl.a., at den fysiske person individuelt samarbejder fuldt ud med myndighederne. For at den fysiske person kan opnå sanktionsfrihed, er det endvidere en betingelse, at virksomhedens ansøgning ligger forud for det tidspunkt, hvor den fysiske person af Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen eller NSK er gjort bekendt med den sag, som ansøgningen angår.

Forskellige virksomheder kan ikke indgive en fælles ansøgning om leniency, medmindre virksomhederne er koncernforbundne, jf. det konkurrenceretlige koncernbegreb. Hvis en ansøgning skal omfatte flere virksomheder i en koncern, skal det udtrykkeligt fremgå af ansøgningen. Ansøgningen gælder således kun for de (koncernforbundne) virksomheder, som er udtrykkelig nævnt i ansøgningen.

Det er det samme ansøgningsskema, som skal anvendes i alle tilfælde, hvor en person eller virksomhed ønsker at søge om leniency for deltagelse i et kartel.

Kan en advokat søge om leniency på vegne af en klient?

Ja. Ansøgningsskemaet er udarbejdet på en sådan måde, at en advokat kan søge om leniency på vegne af en fysisk person eller en virksomhed.

Hvad skal ansøgningen indeholde?

Ansøgningsskemaet kan hentes på kfst.dk

Det er dog ikke et krav, at ansøgningsskemaet anvendes ved ansøgning om leniency. Men pligten til at samarbejde indebærer, at ansøgeren i forbindelse med både indgivelsen af ansøgningen og den efterfølgende behandling af sagen som minimum skal opfylde de krav, som følger af ovenstående afsnit om samarbejdsforpligtelsen. Ansøgeren skal derfor i ansøgningen angive alle de i det afsnit nævnte oplysninger om kartellet.

Foreløbig ansøgning om leniency

Hvis en virksomhed eller en fysisk person ikke ligger inde med tilstrækkelige oplysninger til at indgive en fuld ansøgning, er det muligt at indgive en foreløbig ansøgning om leniency. Med en foreløbig ansøgning kan ansøgeren sikre sig en plads i køen af leniencyansøgere, men kan i første omgang nøjes med at afgive de oplysninger om kartellet, som er tilgængelige for ansøgeren på det tidspunkt, hvor den foreløbige ansøgning indgives. Det kan fx være følgende:

-
- » Ansøgerens navn og adresse
 - » Grundlaget for de betænkeligheder, der har ført til ansøgningen
 - » Navnene på alle andre virksomheder, der deltager eller har deltaget i kartellet
 - » De berørte produkter og områder
 - » Varigheden og arten af karteladfærden
 - » Oplysninger om tidligere eller eventuelle fremtidige ansøgninger til konkurrencemyndigheder i andre lande eller til EU-Kommissionen

Den foreløbige ansøgning skal færdiggøres inden for en af Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen fastsat frist. Styrelsen fastsætter fristen sådan, at ansøgeren kan indsamle de nødvendige oplysninger og dokumentation til opfyldelse af betingelserne for leniency. Fristen for at færdiggøre ansøgningen vil være relativt kort, typisk 1-2 uger, men kan også være længere.

Såfremt det på tidspunktet for indgivelsen af den foreløbige ansøgning ikke er muligt for ansøgeren at indlevere dokumentation for fx den påståede overtrædelse af konkurrencelovgivningen, eller den præcise tidsmæssige eller geografiske udstrækning af overtrædelsen, kan sådan dokumentation indgives efterfølgende inden for den fastsatte frist. Der kan også være tale om, at myndigheden aftaler med ansøgeren, at bestemte dokumenter, der er svære eller risikofyldte at fremskaffe, ikke behøver at blive indgivet sammen med ansøgningen, men at ansøgeren i stedet fx kan give Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen oplysninger om, hvor disse dokumenter kan findes under en efterfølgende kontrolundersøgelse.

Hvis den foreløbige ansøgning færdiggøres inden for fristen, anses ansøgningen for indgivet på tidspunktet for indgivelse af den foreløbige ansøgning. Ansøgeren beholder dermed den plads i køen af leniencyansøgere, som vedkommende fik ved indgivelse af den foreløbige ansøgning.

Hvordan indgives en ansøgning?

En ansøgning skal indgives til Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen. Det gælder både for ansøgninger fra virksomheder og selvstændige ansøgninger fra fysiske personer.

En ansøgning om leniency kan indgives til Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen på mail eller på et møde med styrelsen. Kontakt en af styrelsens ansvarlige for leniencyprogrammet for karteller – enten for at indgive en ansøgning eller for at få råd og vejledning, hvis det overvejes at indgive en ansøgning:

- » Kontorchef Stefan Kobbernagel, tlf. 4171 5190, mail stko@kfst.dk
- » Chefkonsulent Maria Wegener-Petersen, tlf. 4171 5196, mail mwp@kfst.dk
- » Chefkonsulent Anita Vedsø Larsen, tlf. 4171 5079, mail avl@kfst.dk

Hvis der er tale om en ansøgning fra en fysisk person, vil Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen orientere NSK om ansøgningen umiddelbart efter modtagelse af ansøgningen. Det gælder også i tilfælde, hvor fysiske personer omfattes af en virksomheds ansøgning. Den del af sagen, som relaterer til virksomheder, håndteres af Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen. Hvis betingelserne for at udstede et foreløbigt tilsagn om sanktionslempelse til en fysisk person er til stede, vil Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen endvidere udstede dette, under forudsætning af at NSK forinden har tiltrådt, at der kan udstedes foreløbigt tilsagn. Når sagerne mod de involverede virksomheder er endeligt afgjorte, vil NSK færdiggøre sagerne vedrørende de involverede fysiske personer.

Er det muligt at søge om leniency under en kontrolundersøgelse?

Ja. I det omfang Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen allerede kender til kartellet, vil der imidlertid skulle afgives detaljerede oplysninger, som enten er tilstrækkelige til, at styrelsen kan fastslå en overtrædelse af forbuddet mod karteller (hvis ansøgeren er den første i køen af ansøgere), eller som indebærer betydelig merværdi i forhold til de oplysninger, som styrelsen allerede er i besiddelse af (hvis ansøgeren ikke er den første).

Hvad gør man ved deltagelse i et kartel med virksomheder i andre EU-lande?

Ved deltagelse i et kartel med virksomheder fra andre EU-lande kan der søges om leniency i alle de lande, som kartellet har dækket.

Hvis et kartel omfatter tre eller færre EU-lande, kan der søges om leniency i hvert af de pågældende EU-lande.

Hvis et kartel omfatter mere end tre EU-lande, bør ansøgning om leniency stiles til EU-Kommissionen. Der er imidlertid ikke nogen garanti for, at Kommissionen behandler alle kartelsager, hvor mere end tre EU-lande er involveret. I EU findes derfor et system, hvor en karteldeltager, der har indgivet den fulde ansøgning til EU-Kommissionen, for en sikkerheds skyld kan indgive en forkortet ansøgning til konkurrencemyndighederne i relevante EU-lande.

En forkortet ansøgning skal bestå af en kort angivelse af følgende:

- » Ansøgeren navn og adresse
- » Navne på de øvrige deltagere i kartellet
- » De berørte produkter og områder
- » Varigheden og arten af karteladfærden
- » De medlemsstater i EU, hvor dokumentation om kartellet formodes at foreligge
- » Oplysninger om tidligere eller planlagte ansøgninger, der er eller forventes indgivet til konkurrencemyndigheder i andre lande eller EU-Kommissionen

Når Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen modtager en forkortet ansøgning, kontrollerer styrelsen, om den eventuelt allerede har modtaget en ansøgning fra en anden ansøger om det samme kartel. Hvis styrelsen ikke allerede har modtaget en ansøgning fra en anden ansøger, og hvis den forkortede ansøgning opfylder ovennævnte krav, underretter styrelsen ansøgeren herom.

Hvis EU-Kommissionen beslutter ikke at behandle kartelsagen, træder den forkortede ansøgning i kraft i de lande, den er indgivet til. Ansøgeren skal herefter indgive en fuld ansøgning inden for en frist. I Danmark fastsættes fristen af Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen. Den fuldstændige ansøgning anses herefter for indgivet på det tidspunkt, hvor den forkortede ansøgning blev indgivet.

Skemaet til brug for indgivelse af en forkortet ansøgning kan findes på kfst.dk.

Kan man tage en advokat med til møder i Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen?

Ja, det er normalt en god ide, at man tager en advokat eller juridisk rådgiver med til møder om leniency i Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen.

Er der tidspunkter, hvor det kan være særligt relevant at søge om leniency?

Hvis man har deltaget i et kartel, bør man altid overveje at søge om leniency. Hvis man som køber af en virksomhed kommer i besiddelse af materiale, der kunne tyde på, at den virksomhed, som man har købt, har deltaget i kartelaktiviteter, kan det være en anledning til at søge om leniency. Det samme kan være tilfældet, hvis man som ny direktør, bestyrelsesmedlem eller medarbejder bliver opmærksom på aktiviteter i virksomheden, der tyder på deltagelse i et kartel.

Hvis styrelsen er i gang med en kontrolundersøgelse i en virksomhed, kan det være relevant at søge om leniency, hvis man faktisk har deltaget i et kartel.

Hvis bestyrelsen for en virksomhed bliver gjort bekendt med, at en tidligere direktør for virksomheden har deltaget i et kartel, vil det også være relevant at søge om leniency.

Kan man godt opnå leniency, selvom man har været initiativtager til et kartel?

Ja, det er muligt at opnå leniency, selvom man har været initiativtager til kartellet eller spillet en ledende rolle heri. Men man må ikke have tvunget andre til at deltage i kartellet.

Kan man også få leniency for at have aftalt bindende videresalgspriser eller for at have misbrugt en dominerende stilling?

Nej. Leniency kan kun opnås for kartelaftaler, dvs. aftaler mellem konkurrenter, der begrænser konkurrencen.

Mister man muligheden for leniency, hvis en tidligere ansat modarbejder undersøgelserne af kartellet?

Nej. En virksomhed, der har søgt om leniency, mister ikke muligheden, fordi en tidligere ansat modarbejder myndighedernes undersøgelser af et kartel. Det skyldes, at virksomheden ikke længere har instruktionsbeføjelser over for den pågældende.

Kan man trække en ansøgning tilbage?

Det er muligt at tilkendegive over for styrelsen, at man ikke ønsker at opretholde en ansøgning om leniency. Man skal dog som ansøger være opmærksom på, at styrelsen beholder de oplysninger og dokumenter m.v., som ansøgeren allerede har afleveret, og at styrelsen kan arbejde videre med disse oplysninger.

Kapitel 12

Forløbet af en sag

Såfremt Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen indleder en sag om et kartel, vil sagen typisk have følgende forløb:

Indgivelse af ansøgning

Forløbet begynder ved, at der indgives en ansøgning om leniency til styrelsen. Der kan evt. være tale om en foreløbig ansøgning, som efterfølgende færdiggøres inden for en fastsat frist.

På anmodning får ansøgeren herefter en kvittering med dato og tidspunkt for styrelsens modtagelse af ansøgningen.

Styrelsen kan på baggrund af ansøgerens oplysninger eventuelt foretage en kontrolundersøgelse. Det kan også være, at ansøgningen efter styrelsens opfattelse er tilstrækkelig til, at der kan fastslås en overtrædelse af forbuddet mod karteller.

En ansøgning om fritagelse for sanktioner bliver automatisk til en ansøgning om nedsættelse af sanktioner, hvis ansøgeren ikke er den første, der ansøger om leniency. Hvis ansøgeren ikke er den første af karteldeltagerne, der giver oplysninger om kartellet, skal oplysningerne i ansøgningen indebære en betydelig merværdi i forhold til de oplysninger, som den første ansøger har givet.

Foreløbigt tilsagn om leniency

Når det kan konstateres, om betingelserne for leniency er opfyldt, får ansøgeren besked om, hvorvidt det er tilfældet. Hvis betingelserne er opfyldt, udsteder Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen et foreløbigt tilsagn om leniency til ansøgeren. Tilsagnet afgives med forbehold for, at ansøgeren samarbejder under hele sagens videre forløb, og at der ikke fremkommer oplysninger om, at ansøgeren har tvunget andre til at deltage i kartellet. Hvis betingelserne ikke er opfyldt, får ansøgeren et afslag på leniency.

En fysisk person, der har søgt om leniency i en sag, hvor vedkommende risikerer fængselsstraf, men hvis ansøgning ikke er den første i rækken af leniencyansøgninger, kan ikke få tiltalefravald for fængsel. Dermed er ansøgningen en ansøgning om nedsættelse af en eventuel fængselsstraf. Spørgsmålet om nedsættelse af en eventuel fængselsstraf kan først afgøres, når sagen kommer for en domstol. Ansøgeren orienteres ved det foreløbige tilsagn om sit nummer i køen af ansøgere.

Endelig meddelelse om leniency

Virksomheder

Hvis ansøgeren er en virksomhed, og ansøgeren opfylder betingelserne for at blive **fritaget** for at betale en bøde, vil ansøgeren få meddelelse herom fra Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen. Bødefritagelsen vil først blive afgivet, når sagerne vedrørende de øvrige karteldeltagere er endeligt afgjorte. Det kan derfor godt tage tid, inden virksomheden får den endelige bødefritagelse.

Hvis ansøgeren er en virksomhed, som har søgt om bødens **nedsættelse**, vil sagen mod ansøgeren – efter at sagerne mod de øvrige karteldeltagere er endeligt afgjorte – kunne afsluttes med vedtagelse af et bødeforelæg. Et bødeforelæg indebærer, at ansøgeren – uden at Sø- og Handelsretten er involveret – betaler den bøde, som styrelsen angiver, at ansøgeren skal betale.

Det forudsætter dog, at ansøgeren erklærer sig skyldig i kartelovertrædelsen og er enig i, at sagen skal afgøres på denne måde, ligesom der skal foreligge fast retspraksis for bødeudmålingen. I den bøde, som ansøgeren skal betale, er der taget højde for, om ansøgeren skal have en bødenedsættelse på 50 pct., 30 pct. eller op til 20 pct., alt efter hvilket nummer ansøgeren er i rækkefølgen af ansøgere.

Hvis styrelsen undervejs i behandlingen af en sag vurderer, at ansøgningen ikke vil kunne overgå til næste fase, er det ensbetydende med, at en eller flere af betingelserne ikke er opfyldt, og ansøgeren vil ikke kunne opnå leniency for at have deltaget i et kartel.

Fysiske personer

Hvis ansøgeren er en fysisk person, som opfylder betingelserne for at blive fritaget for bøde- og/eller fængselsstraf, vil ansøgeren få meddelelse herom fra NSK i form af et tiltalefrafald. Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har ikke kompetence til at give et tiltalefrafald. Tiltalefrafaldet vil først blive afgivet, når sagen er endeligt oplyst og vurderet.

Hvis den fysiske person er berettiget til at få en bøde nedsat vil NSK – i tilfælde hvor vedkommende vedtager et udenretligt bødeforelæg – indregne bødenedsættelsen i den bøde, som fremgår af bødeforelægget. Hvis sagen indbringes for domstolene, vil NSK nedlægge påstand om en bøde, hvor der er taget højde for bødenedsættelsen.

Sager om fængselsstraf afgøres altid af domstolene. I tilfælde hvor ansøgeren har søgt om strafnedsættelse for fængsel, vil sagen derfor skulle afgøres af en domstol, som afgør, hvorvidt der kan ske strafnedsættelse.
